

Dr. Kandare: pravaš, pravnik, poliglot

(Piše: Damir Petkov – “Odjek“*, svibanj 1998.)

Staloženost, razboritost i hrabrost samo su jedne od osobina, koje krasi dr. Borisa Kandarea, narodnog zastupnika HSP-a u Hrvatskom državnom saboru (HDS). Riječ je o vrhunskom intelektualcu, profesoru i autoru bezbroj stručnih članaka, raščlamba i knjiga. Radi svojeg golemog znanja na području pravnih znanosti te stranih jezika privlači iskreni respekt i od svojih političkih suparnika; to se očituje, među ostalim, u njegovu izboru za potpredsjednika Mandatnog imunitetnog povjerenstva HDS-a te za člana stalnog izaslanstva HDS-a pri parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe u Strassbourgu.

S obzirom da svoj parlamentarni rad kao i svoju djelatnost u stranci, čiji je počasni predsjednik, shvaća krajnje ozbiljno, ostaje mu vrlo malo slobodnog vremena; stoga je, kako kaže, i riječki NK Orijent na svojim utakmicama ostao bez jednog vjernog navijača... S dr. Kandareom razgovarao sam sredinom travnja 1998. u prostoriji kluba HSP-a u Hrvatskom državnom saboru.

Dr. Kandare, zašto ste se pored znanstvenog rada počeli baviti i politikom?

S padom komunizma pružila se Hrvatskoj mogućnost ispunjenja jedne davne želje hrvatskog naroda: Uspostava hrvatske države. Naravno, da nisam mogao odoljeti tom izazovnom vremenu, pa sam se u ožujku 1990. priključio Hrvatskoj stranci prava, jer je ona počivala na zasadama “Otca Domovine“, dr. Ante Starčevića, dakle na modernom hrvatskom nacionalizmu. Nakon mog dolaska u HSP bio sam jedan od glavnih autora političkih načela, koji se zasnivaju na državnoj samostalnosti. Inače, pravaški je pokret već u prošlom stoljeću bio podržavan od raznih slojeva hrvatskog društva: od seljaka i radnika pa do sveučilišnih profesora i pisaca poput Matoša, Kovačića, Kranjčevića, Novaka... I današnji HSP čine također različite vertikale.

Vi naglašavate povijesnu ulogu pravaštva, no ima li pravaštvo odgovore na suvremene probleme društva?

HSP je danas moderna politička organizacija, koja se zalaže za što veću samostalnost i neovisnost hrvatske države. Mi nadalje imamo potpuno definirane planove za sve segmente suvremenog života hrvatskog naroda. Oni se nalaze u jednoj podebeloj brošuri, koja je pod naslovom “Vizija nove Hrvatske“ izašla u lipnju 1996.; tu sasvim konkretno iznašamo naša stajališta o gospodarskim, socijalnim i drugim pitanjima. HSP, znači, nije samo stranka hrvatskih branitelja, što nam se silno želi imputirati, nego svih staleža. Da je tome tako svjedoči i stalni porast naše stranke.

Kako gledate na europske integracije? Je li točno, da je HSP stranka izolacionista?

Mi nismo protiv ulaska u europske integracije – no, mi ne želimo da Hrvatska uđe pognute glave s rukama na leđima. Mi želimo da ona uđe uspravno i vedra čela, dakle, onako kako to i priliči pobjedniku nametnutog nam rata. Ne vjerujemo onoj Europi, koja izjednačava žrtvu i agresora i koja se prema Hrvatskoj odnosi kao prema nekoj koloniji – kako u političkom, tako i u gospodarskom smislu. HSP je za ulazak u europske integracije, ali ne pod svaku cijenu.

Kako pak komentirate činjenicu, da hrvatski ljudi prema svim anketama žele što prije ući u Europsku uniju?

Budimo iskreni: Najveći dio tih ljudi u biti ipak ne zna što je Vijeće Europe ili Europska unija; oni ne znaju kako te ustanove funkcioniraju, što su njihove prednosti a što nedostaci; oni ne znaju na kakve bi sve zakonske prepreke naišla, primjerice, naša poljoprivreda... Stvara se klima, da je Europska unija sama po sebi neki blagoslov ili čak raj. Ali zašto tu nema Norveške ili Švicarske? Ondje očito postoji neki oprez. I zašto Grčka i Portugal nisu tako bogate poput drugih članica Europske unije? Treba, znači, i o tome razmisliti. No, ljudi pojednostavljaju to pitanje, koje je, međutim, i te kako složeno.

Okrenimo se Bosni i Hercegovini: Kako ocjenjujete situaciju ondje?

Na području tzv. Republike Srpske počinjeno je totalno etničko čišćenje. Iluzorno je vjerovati da će srpske vlasti dopustiti, da se Hrvati i Bošnjaci-Muslimani vrate svojim kućama. Ondje, dakle, nitko ne govori o suživotu, ni međunarodna zajednica to ne čini ozbiljno, koja Bosnu i Hercegovinu tretira kao svoj protektorat. Inače, ne vjerujem da će se NATO tako brzo povući, jer je dosad previše uložio. Ono što, doduše, mene zabrinjava jest različitost stajališta unutar hrvatskog korpusa glede budućnosti te zemlje. Hrvati kao brojčano najmanji narod su na udaru i Srba i Bošnjaka-Muslimana; svaka razjedinjenost hrvatskog korpusa može imati kobne posljedice kako za tamošnje Hrvate, tako i za Republiku Hrvatsku. Tragično je što mnogi ljudi toga nisu svjesni!

Zamolio bih Vas, da mojim započetim rečenicama dodate kraj:

Ako bih danas mogao razgovarati s jednom osobnošću iz hrvatske povijesti odabrao bih... Juru Francetića, jer je on osoba s kojom ja povezujem sveukupnu borbu Hrvatske za svoju neovisnost.

Kada vidim, da je Hrvatski državni sabor u vrijeme zasjedanja praktički prazan, onda si mislim... da bi zastupnici trebali sjediti tamo i sudjelovati u raspravi, a ne dolaziti samo petkom na glasovanje kad ih na to tjera stranačka stega.

Europska unija znači za mene... mjesto, u koje bi Hrvatska trebala ući – ali nakon što riješi glavninu svojih ekonomskih problema.

Kosovo će u godini 2020. biti... samostalna država.

*"Odjek" je glasilo, koje je od 1997. – 2002. izdavala podružnica HSP-a u Švicarskoj.